

A tavalyinál kevesebb pénzből gazdálkodhat idén Marosvásárhely Jóval kevesebb uniós pénz jön

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor

A tavalyihoz képest hozzávetőlegesen egyharmaddal lesz kisebb Marosvásárhely idei költségvetése. A számottevő csökkenés elsősorban annak tudható be, hogy idén jóval kevesebb pénz folyik be a városkasszába az európai uniós pályázatok nyomán. Ennek ellenére az idei költségvetés összeállításakor kiemelt figyelmet fordítottak a város tanintézeinek fejlesztésére, a szociális szférára, de ugyanakkor az

infrastrukturális beruházásokra is – ismertette az idei költségvetésbe foglalt prioritásokat tegnapi sajtótájékoztatóján a városi tanács RMDSZ- frakciója.

Menyhárt Borbála

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Farsangi világ a Maros Művészegyüttesnél

Kibédi, alsósófalvi, mezőfelei télűző szokások elevenednek meg dalban, táncban, mókázásban a Maros Művészegyüttes Hejehuja vigalom című új műsorában.

4.

Technikai gondok állhatnak a Wizz Air járatfelfüggesztései mögött

Az intézkedés hat romániai repülőteret érint: a marosvásárhelyi mellett a bukaresti, a kolozsvári, a temesvári, a craiovait és a iași-it.

17.

Nyolcszáz állatot ivartalanítottak

Sikeresen zárult decemberben a Marosvásárhely területén élő kóbor és gazdás kutyák és macskák ivartalanítása, amelynek folytatásában nagyon reménykednek az állatvédő egyesületek és az állatbarátok közösségei.

17.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Számla az éterben

Benedek István

Vállalkozói körökben az idei esztendő mumusa kétségtelenül az e-számlaként elhíresült találmány, amelyről a politikusok nyilatkozatai szerint a kormány azt várná, hogy segítsen fülön csípni az adócsalókat. Noha már a rendszer beindításakor is jól látszott, hogy ez egyelőre működésképtelen, nemrég kiderült az is, hogy évekig arra lesz jó az egész, hogy a becsületesebb adófizetőket riogassák és bírságozzák a hatóságok. Semmi új a nap alatt Abszurdisztánban.

A minap adószakértők tartottak egy szakmai tanácskozást, ahol érthetően szó esett az e-számlázásról is, hiszen elvileg hamarosan már lehet büntetni azokat, akik elmulasztják a használatát. Ezen a rendezvényen az egyik világhírű szakcég hazai képviselője jelentette ki, hogy ez a digitális számlázási rendszer semmit nem ér a gyakorlatban, mivel az adóhatóság még nem rendelkezik azzal a felszereléssel, ami lehetővé tenné a digitális számlák adathalmazának a feldolgozását. És egyelőre nem is fog, legalábbis az illető tudomása szerint ennek a beszerzése jelenleg 2026-ra van egyáltalán bervezve.

Az egy jó kérdés, hogy ez a szakértő kitől és mit tud, ami alapján ezt elmondta egy nyilvános rendezvényen, de az tény, hogy rendszerint az információi és az elemzései pontosak. Ha most is igaza van, akkor az azt jelenti, hogy minden, amit eddig a kormányfő és a pénzügyminiszter az e-számlázás várható eredményeiről mondott, az valótlan. Hazugságnak persze akkor nevezhetnénk, ha az illetők pontosan tudták, hogy a technikai háttér nyomában sem lesz meg a jelenlegi mandátumuk végéig, de simán benne lehet

(Folytatás a 3. oldalon)

Farsangi világ a Maros Művészegyüttesnél

Hejehuja vigalom – tiszta forrásból

Kibédi, alsósófalvi, mezőfelei télűző szokások elevenednek meg dalban, táncban, mókázásban a Maros Művészegyüttes Hejehuja vigalom című új műsorában, amelyet a farsangi időszak utolsó előtti napján, február 12-én, hétfőn este 7 órától láthat az együttes kövesdombi székházának nagyerdeműje. A bemutató apropóján Barabási Attila Csaba (fotó) igazgatóval beszélgettünk.

Nagy Székely Ildikó

– *Hogyan született meg az előadás?*

– Az eredeti, autentikus farsangi szokásokat kívántuk feleleveníteni és népszerűsíteni. Sajnos Marosvásárhelyen elég hiányos adatok állnak rendelkezésre a népi értékekről, szokásvilágról. Sokan magánúton tárták ezt fel, ahogy Barabás László néprajzkutató is, egy igen jelentős tudásanyagot téve közkinccsé, amiből mi is táplálkozunk. Mindemellett úgy gondolom, hogy a még élő hagyományokkal nem elegendő könyvekből, illetve archív felvételekből megismerkedni, ezért a Maros Művészegyüttes táncosaival gyakran utazunk ki farsangok helyszíneire. Véleményem szerint jó, ha a táncos átveszi a hangulatot, átéli annak a közösségnek az élményeit, amely még őrzi ezeket a hagyományokat – sajnos megyénkben is évről évre egyre kevesebben. Van még települések, ahol a régi szokások megmaradtak, ilyen például Kibéd – amire a falu szülőként nagyon büszke vagyok –, ugyanakkor sok helyen olyan farsangi szokások honosodtak meg, amelyeknek nincs igazi helyi hagyományuk, például Illyés temetését játsszák el a gyermekek pedagógusok irányításával, a Székelyföldön ez a farsangolás legnépszerűbb változata. Számunkra fontos, hogy a télbúcsúztatáshoz

kapcsolódó szokásokat tiszta forrásból kapjuk, ezért megyünk el ilyen alkalmakkor Alsósófálvára, Kibédre és más falvakba is. Az említett két település népi kincseit egyébként az elmúlt években a budapesti Hagyományok Házának köszönhetően a magyar fővárosban is megmutathattuk az újévi gálaműsor keretében, ahol helyi hagyományápolók és az együttesünk táncosai több mint 1700 néző előtt léptek fel. Maros megyében tehát létezik és erősnek mondható ez a mozzanat, de még van hova felzárkózni. A Hargita Megyei Kulturális Központ évről évre egynapos vándorrendezvényként szervez farsangolást, egybegyűjtve a megye településeinek télűző szokásait. Erre talán Maros megyében is szükség lenne, vagy akár csatlakozhatnánk is a Hargita megyeiekhez a farsang napján. Ezért is érezzük kötelességünknek, hogy ezeket a szokásokat színpadra vigyük, és megmutassuk mindazoknak, akiknek nincs lehetőségük kiutazni például a Sóvidékre.

– *Milyen koncepció szerint épül fel a Hejehuja vigalom?*

– Varga János koreográfiai alapján állították össze a Maros Művészegyüttes vezetői – Kovács Szabolcs, Kásler Magdi, Moldován Horváth István és jómagam – a műsort, ami egy időrendi sorrendet követ: az újév utáni szokásokkal indul, és a bőjt beálltáig tartó periódust öleli fel táncban, énekben, muzsikában. Az újévköszöntők után

egyebek mellett a termékenységnövelő rigmusok is elhangzanak, bemutatjuk a felei betyárok, majd a legények küküllőmenti pontozót táncolnak, aztán egy alsósófalvi szokás, Illyés temetése következik. Vicces rigmusokkal Gyepesi László színesíti az együttlétet, továbbá pálpataki és mezőmadarasi táncokat is bemutatunk, végül pedig a kibédi farsang elevenedik meg a színpadon. Ez utóbbi népszokásból korábban már született egy előadásunk, amit a budapesti Művészetek Palotájában is színre vittünk. A Hejehuja vigalomban olyan mókás szokások is láthatók lesznek, mint a farsangi talicska- és kerékpárlapás, illetve ma is élő személyek neve is elhangzik. Például a kibédi portához érők „kedves Móka Karcsi bátyámat” szólítják elő.

Fotók, maszcurák, pánkó

– *A Maros Művészegyüttes nyújtotta színpadi élmény nem először találkozik a vizuális művészettel.*

– Hejehuja vigalom című műsorunk előtt, este fél 7-kor a kövesdombi székházunk előcsarnokában megnyílik a Marx József Fotóklubbal közösen szervezett farsangi fotókiállításunk. A tárlat az egész Székelyföld farsangi szokásvilágának pillanatképeit villantja fel. A felújított épületben ez lesz a negyedik kiállításunk, érdemes rá eljönni, a táncosaink ugyanis különböző maszcurákban jelennek meg a megnyitón, a nagyerdeműt pedig pánkóval kínáljuk, tehát igazi farsangi hangulat vár a betérőkre. Az előadást idén csak ez alkalommal adjuk elő, a bőjt időszakban természetesen nem játszunk.

– *Hány éves kortól ajánlott a Hejehuja vigalom?*

– Az egészen kicsi gyermekek meg szoktak ijedni a maszcuráktól és a zajtól, de a kisiskolás korosztály már minden bizonnyal örömet lel a színpadi mókázásban.

– *Miután a tánc és az énekesző elűzi a telet, milyen tavaszi felada-*

tok várnak a Maros Művészegyüttesre?

– Készülünk a kalotaszegi előadásunk április első hetére időzített bemutatójára, amelyet budapesti koreográfusokkal, Sánta Gergővel és párjával, Annával viszünk színpadra. Szakmai elfoglaltságaik miatt ők csak hétvégenként tudnak Vásárhelyre jönni, hálás vagyok a táncosainknak, hogy a szabadidejükben is vállalják a próbákat. Az új előadás előkészítése mellett, persze, számos egyéb teendőnk is van. Február 21-én Szászrégenben mutatjuk be a Sárga rózsát, 22-én a marosvásárhelyi Waldorf-iskola diákjai és pedagógusai látogatnak el hozzánk, 23-án a János vitézzel duplázunk Szovátán. Március 5-én a Férfilékkel vendégszerepelünk Székelykeresztúron, 8-án az utánpótlás-csapatokkal közösen szervezett nőnap ünnepi műsorra várjuk a nagyerdeműt, majd készülünk a március 17-én kezdődő magyarországi turnénkra.

A Hejehuja vigalom próbáján

Fotó: Nagy Tibor

Jóval kevesebb uniós pénz jön

(Folytatás az 1. oldalról)

Marosvásárhely idei költségvetése a gondoskodás és fejlesztés költségvetése – jelentette ki Kovács Mihály Levente, az RMDSZ marosvásárhelyi szervezetének elnöke.

– Négy évvel ezelőtt egy stagnáló, a fejlődés terén leragadt várost vettünk át, és arra vállalkoztunk, hogy fejlődési pályára állítsuk Marosvásárhelyt. Tudtuk, hogy amit 20 év alatt nem tett meg az előző városvezetés, nehéz lesz négy év alatt helyrehozni, mégis azt gondolom, a város elindult a fejlődés útján. A marosvásárhelyi RMDSZ-nek két fontos célja volt: fejlődési pályára állítani Marosvásárhelyt, illetve erősíteni a gondoskodó jelleget; gondoskodni a többi között arról, hogy a gyerekeink jobb körülmények között tanuljanak, illetve támogatásunkkal felkarolni azokat az intézményeket, amelyek fontos feladatokat látnak el a közösség érdekében, valamint az egyházakat és azokat a civil szervezeteket, amelyek szociális szolgáltatásokat nyújtanak – hangsúlyozta a városi szervezet vezetője.

Míg tavaly Marosvásárhelyi költ-

ségvetése 998 millió lej volt, idén 624 millió lej a tervezett költségvetés, ami elég jelentős csökkenés – mutatott rá Kelemen Márton, a költségvetési bizottság elnöke. Mint mondta, a bevételek terén a legnagyobb különbséget a szubvenciók, elsősorban az európai uniós pénzeknek a jelentős csökkenése jelenti, ugyanis mintegy kétszázmillió lejjel kevesebb pénz érkezik idén az uniós pályázatok révén. A 2023-as év kedvező volt ebből a szempontból, ugyanis a legtöbb, folyamatban lévő pályázat ekkor ért a kivitelezés utolsó évébe, amikor a pénzek jelentős része megérkezett az önkormányzathoz. Az uniós pénzek csökkenése mellett ugyanakkor mintegy harmincmillió lejjel kevesebb pénzt kap a város a jövedelemadó és más illetékek visszaosztásából is. Ugyanakkor Marosvásárhelyen nem növelték az adókat és illetékeket, hogy ne sújtsák pluszterherrel az embereket, tehát az a bevételi komponens sem növekedett.

Kelemen Márton rámutatott: a kormányzati intézkedések, amelyek a működési költségek csökkenését

írták elő, több intézményt is igen negatívan érintettek, a többi között az állatkertet is, hiszen a javítási költségeket szinte teljesen le kellett faragni. Abban reménykednek, hogy kormányzinten mielőbb változnak az előírások, és költségvetés-kiegészítéssel elő tudják majd irányozni a javításokhoz szükséges összegeket.

Ötvenmillió lejt szánnak a tanintézeteknek

Frunda Csenge frakcióvezető az RMDSZ számára kiemelten fontos költségvetési prioritásokat ismertette. Mint mondta, a tanintézetek számára közel 50 millió lejt foglaltak bele az idei költségvetésbe, amiből a város összes iskolája és óvodája részéről, legyen szó nagyobb szabású infrastrukturális munkálatokról, kisebb javításokról, okostáblák vagy más digitális eszközök beszerzéséről, bútorzatvásárlásról.

– Ebben a négyéves ciklusban a tanintézetek felújítására annyit költöttünk, mint az elmúlt húsz évben összesen – emelte ki a frakcióvezető. Az idei költségvetésben ugyanakkor 78 millió lejt irányoz-

tak elő 33 tömbház hőszigetelésére, ez több mint 1300 lakást érint. A köztereken is jelentős beruházások zajlanak majd, az idei költségvetésben közel 56 millió lejt szánnak a Park Hotel mögötti mélygarázsra, a Hátszeg és Csalhó utcai két emeletes parkolóházra 67, illetve 47 millió lejt. Folytatják az utcák korszerűsítését a Kövesdombon, a Kornisán és az Ady negyedben, a Tudor, valamint az Egyesülés negyedekben pedig elkezdődik az útfelújítás – sorolta az idénre tervezett beruházásokat Frunda Csenge.

Az elmúlt két évben 126 új autóbusz érkezett a városba, amelyek óriási előrelépést jelentenek a közszállítás korszerűbbé és hatékonyabbá tételében, ezeknek köszönhetően új járatok indultak, a meglévők pedig sűrűbben járnak. A tavasszal végre üzembe helyezik a digitális jegyvásárlási rendszert. A nyár végére bekapcsolnak a peremtelepüléseket a városi közlekedésbe, ami régóta megoldásra váró probléma.

Mindemellett, akárcsak eddig, idén is támogatják a városbeli diákokat, ehhez 5 millió lejes ösztön-

díjalap áll a rendelkezésre. Az oktatás mellett a szociális szféra támogatására is kiemelten odafigyeltek, a szociális igazgatóság számára közel 63 millió lejt irányoztak elő, ami a négy évvel ezelőtti összeghez képest szinte ötven százalékos növekedést jelent – tért ki az idei költségvetés jelentősebb tételeire az RMDSZ frakcióvezetője.

Támogatják a híd megépítését, de a törvényes keretek között

A sajtótájékoztatón Kelemen Márton arra is kitért, hogy a liberális tanácsosok azt kérték, hogy foglalják be a Kárpátok sétányra tervezett híd kivitelezésének a költségeit az idei költségvetésbe, annak ellenére, hogy a törvényes keretek értelmében ez egyelőre nem lehetséges. Mint mondta, teljes mértékben támogatják a Kárpátok sétányra tervezett híd megépítését, ellenben ez jelenleg tervezés alatt áll, a műszaki tervek a tanács már előzőleg jóváhagyta a szükséges összegeket. A következő lépés az kell legyen, hogy miután a tervet bemutatják, a tanács jóváhagyja a gazdasági mutatókat, és csak ezután kerülhet be a költségvetésbe befektetésként a szóban forgó híd.

Színés Világ

XXI. évf. 6. (896.) szám, 2024. február 9., péntek

Megnyitották a felújított gyulafehérvári fejedelmi palotát

Példaértékű Erdélyben a gyulafehérvári fejedelmi palota főépületének felújítása, az itteni vár teljes rehabilitációja – mondta az MTI-nek Guttman Szabolcs műépítész, műemlékvédelmi szakember azt követően, hogy a főépület és az abban berendezett Erdélyi Fejedelmek Palotája múzeum hétfőn megnyitotta kapuit a nagyközönség előtt.

A felújítási munkálatokat, az abban részt vevő népes szakemberecsapatot vezető építészeti irányító kolozsvári szakember hangsúlyozta: az épület történelmi értéke kimagasló, három belső udvarával már a középkorban egyedi épületegyüttese volt Erdély római katolikus püspökségének, mellette a székesegyházzal. A 16. században fejedelmi palotává alakították át az Erdélyi Fejedelemség jeles uralkodói. „Ez nagyon fontos periódusa az épületnek, mert innen irányították az erdélyi politikát, fejlődést. Tehát gyakorlatilag 150 évig ez volt Erdély központja” – mutatott rá.

történetére vonatkozóan, mert nagyon kevés középületben van ilyen típusú értékünk” – hangsúlyozta a szakember, aki szerint miközben a templomokban aránylag megmaradtak a belső enteriőrök, a köz- és civil épületekben elpusztultak a sok háború és a kommunizmus miatt.

A korabeli bútornak a fejedelmi palotából is nyoma veszett, de a talált festékrétegekből kiderül, mennyire színes, értékes volt Erdély legpompásabb épületének díszítése, kialakítása – mondta a műépítész. Kiemelte: miközben a mai kiállítóterek az épület fejlődését nem tárgyalják, itt ennek teret szenteltek, ettől is „értékes fejezete” az erdélyi épületrestaurálásnak.

Guttman Szabolcs szerint a gyulafehérvári előjárók sokszor hangsúlyozták, mennyire büszke

Fotók: MTI

Emlékeztetett arra, hogy az épületegyüttes egy része az ellenreformáció idején ismét püspökségi rezidencia lett, nagyobb részét 1690 után a Habsburg-adminisztráció kaszárnyává alakította, és több mint három évszázadon át a hadsereg használta. 2009-ben került a város tulajdonába: állapota nagyon rossz volt, befolyt az esővíz, így a fő cél az volt, hogy az épületekre sürgősen új tetőzet kerüljön, ami román állami támogatással megvalósult.

A főépület teljes felújítása 2018-ban kezdődött el ötmillió eurós uniós támogatással. A munkálatokat neves szakemberekből – építész, statikus, régész, művészettörténész, fal- és fémrestaurátor – álló csapat felügyelte.

Guttman Szabolcs a munkálatokról elmondta: a szakemberek számára egyértelmű volt, hogy „ki kell hámozni” a középkori és reneszánsz épületrészeket, melyeket a palota későbbi katonai rendeltetése elfedett. Ezért művészettörténeti felmérést, falkutatást, régészeti kutatást végeztek, és minden talált részletet bemutattak. A főhomlokzaton, teremben talált vakolatnyomok színezete is megtalálható több rétegben a 16. századtól a 19. századig – mondta.

„Ez azért nagyon érdekes Erdély építészet-

a város arra, hogy 150 évig innen irányították Erdélyt, és a városvezetés részéről a történelem „újraértelmezése szempontjából” is pozitív hozzáállás tapasztalható. Erre enged következtetni, hogy a román fejedelemségek első egyesítőjének tartott Mihály vajda (Mihai Viteazul) mellett – aki szintén lakott az épületben – az alapkiállítás Izabella magyar királynét és Bethlen Gábor erdélyi fejedelmet is bemutatja. A tárlatot magyar feliratozással is ellátták.

Kiemelte, hogy az épületben komplex régészeti kutatás is zajlott, így a hajdani főbejárat, a középkori gótikus kapu és a Mária Terézia idejéből való csapadékvíz- és szennyvízcsatorna is látható.

Guttman Szabolcs szerint az eddigi felújítás re-

ményt ad, hogy a további fejlesztések is hasonlóak lesznek.

Aláhúzza: a gyulafehérvári városvezetés által az elmúlt húsz évben végzett városrehabilitáció egyedi Erdélyben. Az egykori fővárosban mintegy húsz pályázattal 150 millió euró támogatást hívtak le a vár és a területen található épületek restaurálására.

Az Erdélyi Fejedelmek Palotája múzeumról Nagy József régész-történész a Szabadság napilapnak elmondta: három tematikus narratív szálát fedezhet fel a látogató: a nagy történelmi időszakét, melyek során a palota épült, az erdélyi fejedelmekét, valamint azon személyiségeket, akik befolyásolták a fejedelemség politikai, kulturális és igazgatási fejlődését. A földszinti termekben a fejedelmi

udvar légkörét érzékeltetik, főleg vizuálisan.

„A múzeum szakértői folyamatosan kutatják és tanulmányozzák az Erdélyi Fejedelemség elbűvölő történetét. Időre van szükségünk ahhoz, hogy számtalan kérdésre választ tudjunk adni, s a fennmaradó rejtélyeket meg tudjuk fejteni” – idézte Nagy Józsefet a kolozsvári lap.

A hétfőn megnyílt múzeum ezután a hét első napja kivételével naponta 9 és 17 óra között látogatható, februárban ingyen. Tizenöt fős csoportoknak több nemzetközi nyelv mellett magyarul is van tárlatvezetés.

A gyulafehérvári várban, a római katolikus székesegyház közelében álló fejedelmi palota a 15. században épült, majd a 16-17. századi bővítési és átépítési munkálatok során nyerte el jelenlegi formáját. Az épületegyüttes keleti szárnyát 1716-ban visszajuttatták a római katolikus egyháznak, ma is a gyulafehérvári érsekség székhelye. Ezt a román állam támogatásával újították fel 2008 és 2011 között. (MTI)

A természet kalendáriuma (DCIII.)

Kiss Székely Zoltán

Azokban a rossz időkben csakugyan a leg-híresebb menedéke volt a Tisza-vidék bujdosó népének az Ecsedi-láp. Ez a rejtelmes víztömeg, amelyikről még azt se lehetett tudni, micsoda. Folyó-e vagy állóvíz? Tó-e vagy csak pocsoya, avagy éppen tenger? Két dajkája is van: a Szamos meg a Kraszna, mégis olyan, mintha ő volna az anyja ennek a két folyónak – írja az éppen kilencven évvel ezelőtt, 1934. február 8-án őseihez megtért **Móra Ferenc** az 1909-ben napvilágot látott, Apafi Mihály fejedelem idejében játszódó **Rab ember fia** regénye 9. fejezetében.

– Egy külön világrész ősi vadságban, ahogy az Isten megteremtette. (...) Vannak nádasai és erdői, amik teremnek édes gyökeket és tápláló bogycsókát; vannak virágoskertjei, amik sebforrasztó balzsamot és gyógyító füveket nevelnek; izes halaiból élhetnek egy ország; vannak őzei és szarvasai; s ami vízmadár otthonos a magyar földön, az őbenne mind fészkel, az is, amelyiknek másfelé már a fajtája is kiveszett. Paradisomkert a láb annak, aki tud benne élni, (...) a nádgyuhók nemigen járnak kulcsra. Hiszen nincs, aki elől zárni kellene, ha volna is mit zárni. Hordtak nekik össze annyi eleséget a lápi emberek, hogy a fél gyuhót éléskamrává kellett csinálni. Volt ott aszalt gyümölcs, szárított gomba, örölt makk, szederlekvár; főtt sulyom, volt ott füstölt csík is.

Ami alatt nem kellett mákos tésztát érteni, noha a vadmakot is bőven termi a láp, hanem kell érteni azt a karcsú halacska, ami milliószámra nyüzsgött még abban az időben a réti vizekben. Úgyhogy marékka lehetett fogni.

Ádámka – a regény egyik főszereplője, a kisebbik Szitáry fiú – még vadmézzel is megpakolta a füstölt csíkot...

A réticsíkot választották 2024 halának a **Magyar Haltani Társaság** online szavazásán, amelyen erdélyi halbarátok, természetbarátok is részt vehettek. A Magyar Haltani Társaság célja a Kárpát-medencei természetes vizek halaira irányuló faunisztikai, ökológiai, természetvédelmi és halászati kutatások ösztönzése s a témával kapcsolatos ismeretterjesztő munka. Ennek egyik fontos eleme az – idén már 15. alkalommal megszervezett – év hala szavazás. Idénre három jelölt volt, a **réticsík** (*Misgurnus fossilis*), a **garda** (*Pelecus cultratus*) és a **laposkeszeg** (*Ballerus ballerus*). A 2023. december 31-én déli 12 óráig beérkezett 3875 szavazat 21 százalékkal a laposkeszeg harmadik lett, a

garda 30%-kal a második, a győztes pedig a voksok közel felét, 49%-át kapta.

A réticsík erősen megnyúlt, vaskos testű hal. Alapszíne okkersárga, a háta sötétbarna. Fejét barnásfekete foltok, az oldalát ugyanilyen színű hosszanti sávok és pettyek díszítik. Szeme kicsi, alsó állású szája sem nagy, ám körülötte öt pár bajuszszál található. Lekerekített úszói ugyancsak kicsik, de igen gyors és erőteljes kigyózó mozgásra képes. Jellemzője, hogy oxigénszegény viszonyok között is megél, mert vérerekben gazdag utóbele képes oxigént felvenni a lenyelt levegőből. Kivéve a vízből, a végeléből hirtelen kiáramló levegő vékony, sípoló hangot ad. Már **Linné Károly** is felfigyelt arra, hogy a saját maga által kimélyített gödrökben még akkor is életben maradhat, amikor a mocsár vize eltűnik, s a lágy iszap felszíne cserepesre szárad. Csíkra éhes elődeink ilyenkor ásóval, kapával forgatták ki a földből.

A Duna-deltai halászkok, akiknél a harcsofogásnak első számú kelléke a réticsík, mindig a hallesben és süttve fogyasztják – írja Kászoni Zoltán a Székelyföld halai című, a Tortoma Kiadónál 2013-ban megjelent könyvében. – A halászkoknak valamikor külön csoportját alkották a csikászok... Vesszőcsigolyából font kassal fogták a lápban – télen a jégen léket vágva is –, a városi piacokon régen nagy keletje volt... Híres volt a börtve-lyi káposztalében főzött réticsík.

Hermann Ottó írja, hogy „egy váltógarasért egy vesszőmérce csíkot adtak a kofák”.

Helyenként ma is időjelzőnek tartják, ugyanis felszínre törő nyugtalan mozgásával napra előre jelzi a vihart. A növényekben gazdag, iszapos medrű vizekben ma is sokfelé megtalálható, de az állományai kicsinyek és veszélyeztetettek, ezért védettek.

Erdély folyóvizeiben és mocsaraiban a teljes hosszúsága 18-22 cm, az ikrás néhány centivel hosszabb. Székelyföldi mocsarakban a tűző kánikulában belefúrja magát az iszapba. Az élőhely beszűkülésével sajnos eltűnőfélben van. Példának okáért őshonos Csíkszeredától délre, Alcsíkban is, de onnan szinte kihalt, ezért 2016-ban megpróbálkoztak az újraterelítéssel. Csupán a Duna-delta kínál ma már biztos túlélési lehetőséget számára.

„Az egykoron oly hatalmas népies halászati ág, a csikászat, ma általánosan leáldozófélben van, s aligha megéri a huszadik század első napjának virradatát” – írja **Hermann Ottó** 1887-ben *A magyar halászat* könyvében.

A csikász – Hermann Ottó – A magyar halászat könyve

A mocsarak ész nélküli lecsapolásával s a folyók vízterének mezőgazdasági vagy építkezési célú hasznosításával az emberek saját életterüket szűkítették végső soron. Árvizek és aszályok egyaránt végigkövetik az emberiség történetét. Az egy év híján fertályezred éve, 1775. február 9-én született **Bolyai Farkas** polihisztorságának egyik argumentumát fedezte fel és tette közzé **Oláh Anna** a **Porticulus Hungaricus** internetes havilap XXXI. évfolyamának 11. számában 2017 novemberében a *Kiáradást mi okoz?* című szakkikkében, amelyben Bolyai Farkas vízépítési jegyzetét mutatja be. A Teleki Téka Bolyai-anyagában megtalált 20 oldalas dolgozat nyomdafestéket sohasé látott, Oláh Anna feltételezése szerint „...az **Aranka György** létesítette **Nyelvművelő Társaság** valamely füzetében, vagy az **Erdélyi Múzeumban**, vagy valamelyik egyéb korabeli kiadványban kívánta közreadni azokat az egyszerű észrevételeket és módszereket, amelyekkel kisebb folyók vizek szabályozását el lehet végezni.

(...) Bolyai nyilván feladatának tekintette a legszakoszerűbb, használhatóbb, egyszerűbb megoldásokat adni.

A válaszokat szinte mindegyik kérdésre az áramló folyadékok fizikai törvényszerűségei adják meg. Ezen témakör legjelesebb kutatói a Bernoulliak voltak. **Daniel Bernoulli** fektette le a folyadékok áramlásának törvényét, miszerint minél nagyobb a folyadék áramlási sebessége, annál kisebb a folyási irányra merőlegesen (pl. a part felé) ható nyomás. **Bolyai Farkas** a fizika törvényeinek, így a Bernoulliak munkásságának alapos ismerője

volt. A tanulmányban feltett kérdésekre szakosított, tömör, használható magyarázatokat adott, amiben érződik saját gyakorlati tapasztalata is.”

Bár felmelegedést mond a meteorológia, a tavasz még távol. De ha a folyópartról duzzadó rügyű nyárfagallyat hozol, harmadnapra kibarkázik.

A tavaszközszöntő farsang vége felé járunk. Hiszen idén február 13-án már itt a húshagyókedd.

Az ókori népek tavaszünnepe, főleg a római szaturnáliák hagyományában gyökerező, de a germán hold- s a szláv Perchta ünnepeivel is megtehető szokás- és hagyománykör az európai népeknél tovább élt. A téli napforduló után tartott téltemető-tavaszközdő ünnepségek az egyházi évben a karácsonyi és a húsvéti ünnepkör közé szorultak. Mivel azonban a húsvét a tavaszi nap-éj egyenlőséget követő holdtöltétől függ, az azt megelőző, előkészítő negyvennapos böjt kezdőnapja, a hamvazószerda is ennek megfelelően – jó egyhónapnyi eltéréssel – változik. Az előtte levő időszak, a farsang húshagyókedddel végződik. E nap német neve Fastnacht (bőjtelőj) volt. E szó bajor-osztrák szájon annak idején Vaschanc, ebből pedig nálunk fassang, majd farsang lett. És ez lett a neve a vízkeresztől, vagyis január 6-tól hamvazószerdáig terjedő, rövidebb-hosszabb időszaknak is.

A farsangi ünnepkör legfeltűnőbb mozzanata hazánkban éppúgy, mint más európai népeknél a jelmezes-álarcos alakoskodás. A XV. század óta szólnak az adatok a férfi-női ruhacseréről, álarcviseletről, az állatalakoskodások különböző formáiról. A királyi udvartól a kis falvakig mindenütt farsangoltak Magyarországon. Már **Mátyás király** idejében a királynő itáliai rokonsága művészi álarcokat küldött ajándékba a magyar rokonoknak.

Nagy farsangolás folyt a tragikus sorsú **II. Lajos** udvarában is, egészen a mohácsi ütközetig. 1525-ben húshagyókedden álarcos menet jelent meg az udvarban, melyben elefánt is szerepelt. Maga **II. Lajos** is jelmezesen, ördögálarcsban jelent meg az ünnepségeken. A XVI. századtól említik Cibere és Konc, vagyis a böjti ételek s a húsételek tréfás küzdelmét is. E tréfás küzdelmet sok európai nép megszemélyesítve adta elő. Erdélyben még a XX. század derekáról is említik a szalmabábokkal eljátszott tréfás viadalt.

Farsangi álarcos alakoskodást napjainkig is találunk a magyar falvakban – írja **Dömötör Tekla** a *Magyar népszokások*ban. – Míg egyes európai népeknél a farsangi maszkok nagy tömegben, csoportosan vonulnak fel, hazánkban jobban kedvelik a kisebb álarcos csoportok játékát.

A húshagyókedd (ami a farsangi időszak vége) után hamvazószerdával indul a böjt. Azonban a böjt egy nap után felfüggesztésre kerül, hogy legyen lehetőség a farsangi maradékok elfogyasztására. Ezt nevezzük torcosütörtöknek.

Kellemes farsangfarki szórakozást kívánva, maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2024-ben, 249 évvel Bolyai Farkas születése után.

A duzzadó rügyű nyárfagally harmadnapra kibarkázik

Épített örökségünk

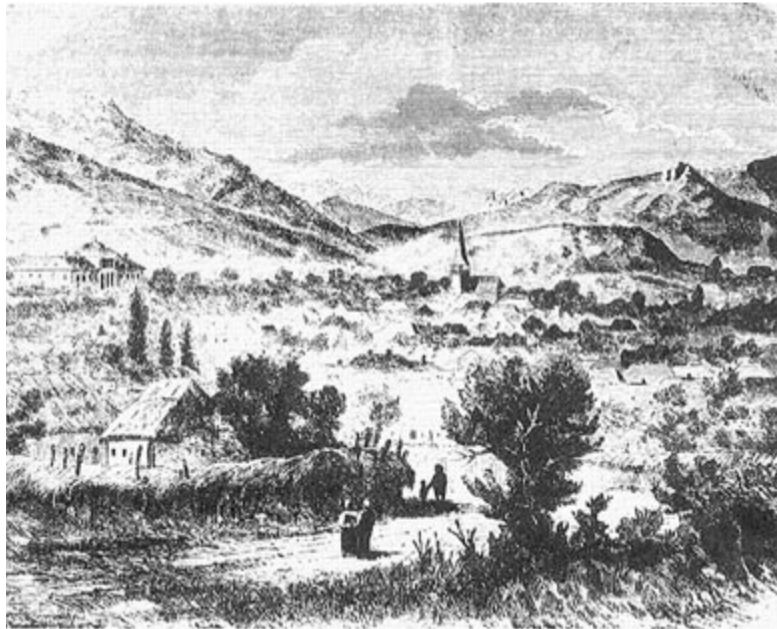
A vár, melynek romjai ma már alig lelhetőek fel

Torda az egykori Torda vármegye, majd Torda-Aranyos vármegye székhelye volt. A múltban Aranyospolyánt és Keresztest csatolták hozzá. Neve az ősi magyar Turda személynévből ered, az pedig a török turdi szóból. Helyén egykor a dák Dierna, majd a római Potaissa állott. Már a rómaiak is bányásztak itt sót. Az első irat, amelyben említésre kerül az erdélyi só, I. Géza király 1075-ből származó oklevele, ahol név szerint említik az erdélyi Turda – Torda – várához tartozó sóvámot az Aranas – Aranyos – folyó mellett. Az oklevél érdekessége, hogy Torda város és az Aranyos folyó szavak magyarul szerepelnek a latin nyelvű iratban. Torda vára a 11. század elején már megvolt, és a mai Várfalva feletti magaslaton állott. Maradványai helyenként ma is láthatók. A tatárok 1241-ben elpusztították. A vár valószínűleg 1285-ben, a második tatár betöréskor pusztult el. Ezen a héten erről a ma már nem létező várról olvashatnak.

Nagy-Bodó Tibor

Tordától nyugatra erős castrum épül

Torda Kolozsvártól délkeletre, az Aranyos folyó és a Rákos- (az egykori Turi-) patak találkozásánál fekszik. Előbb Torda, majd az Aranyosszékkal egyesített Torda-Aranyos vármegye székhelye, ma megyei jogú város. Egyes vélemények szerint a város helyén a dák Dierna nevű település állt.

A dákok bukása után, Traianus császársága idején a római VII. Claudia légio itt alapította meg Potaissa vicust (falut); Severus alatt előbb municipium, később colonia lett.

A rendelkezésünkre álló dokumentációkból derül ki, hogy a száz-tíz körül kiépített Potaissa és Napoca – Kolozsvár – közötti főút, valamint a környék sóbányáinak védelmére Tordától nyugatra erős castrumot építettek, amit a Turi-patak és az Aranyos találkozásánál cölöpkőre vert fahiddal kötötték össze a várossal.

A legrégebb várispánságok egyike

Potaissa a következő századok barbár törzseinek betörései során teljesen elpusztult, és amikor a honfoglaló magyarok e vidéken megje-

lentek, már csak erdővel benőtt romokat találtak.

A megtelepedés után, bár Erdély nagy része Gyula uralma alá tartozott, a tordai és a dési sóbányák Géza fejedelem kezében voltak.

Amikor I. István 1009 körül az erdélyi püspökséget létrehozta, az erdélyi püspök a hét vár, a Siebenbürgen között Torda várát is megkapta a megyével együtt. A legrégebb várispánságok egyike.

A várat és a várost első ízben a garamszentbenedeki bencés apátság 1075. évi alapító levele említi, amikor I. Géza a Torda várához tartozó sóvám – melyet Aranyosban szedtek – felét az apátságnak adományozta.

Amit Zsigmond király oklevele is bizonyít

Kiss Gábor az *Erdélyi várak, várkastélyok* című munkájában ír arról, hogy a fent említett oklevélben szereplő vár a tatárjárás előtt az egykori római hídfőtől tizenöt kilo-

származik, amikor IV. László a kézdi székelyeknek adományozta a tordai királyi vár Aranyos nevű földjét. A feljegyzések szerint így keletkezett a székely Aranyosszék, melynek helységeit Károly Róbert 1313-ban sorolja fel.

Az új telepések megalapítják Újtordát

1313 után többé sehol sem szerepel Torda vára, amely feltehetően a tatárok második betörésekor, 1285 első felében elpusztult. Torda városa viszont felbukkan az oklevelekben, amikor Ótorda mellett az új telepések megalapították Újtordát.

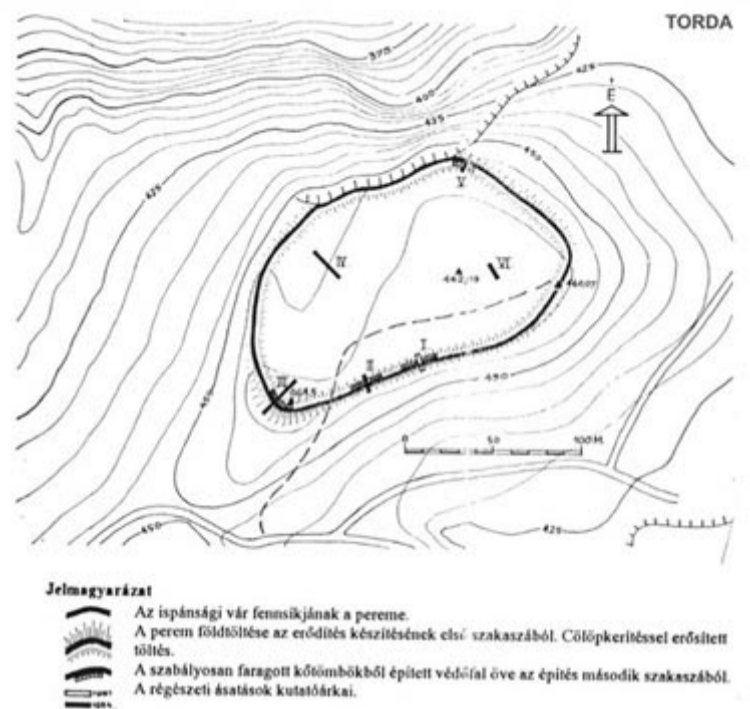
Ótorda a mai város déli részén, a Rákos-patak és az Aranyos folyó találkozásánál létesült a 12. században. Az 1332–1337. évi pápai tizedjegyzékben Turda Antiqua, Thorda néven a vármegye székhelye. Tőle északra, a Rákos-patak és a Sós-patak közti területen épült ki Újtorda, mely a pápai tizedjegyzékben Torda nova alakban szerepel.

II. Mikud felépíti Szentmiklós várát

Ótorda római hídfőjének nyugati részén valaha egy Szentmiklós nevű helység állt, mely Torda városához tartozott, és első ízben egy 1197-ben kelt oklevél említi Terra castri de Thord nunc Zenthmyklosfalva nominatur alakban.

Ez a Kökényes-Radnót nembeliek Doboka ágából származó I. Mikud ispán birtoka volt, kinek fia, II. Mikud 1275–1276-ban szörényi bán, és zászlósúrként a Szentmiklós, Kerekegyháza, Mészkö és Igrictelek közötti területen várat épített, amit Szentmiklós váranak neveztek el.

A várat a tatárok 1285-ben elfoglalták, és a tordaiak itt őrzött kiváltságleveleit megsemmisítették. Mikud bán 1288-ban, hogy felmentést kapjon szentföldi zarándoklatának fogadalmá alól, szentmiklósi birtokát ötven márkáért az erdélyi püspökségnek adta. Váráról ekkor már nem történik említés, valószínűleg a tatárok lerombolták.

Jelmagyarázat

- Az ispánsági vár fennsíkjának a pereme.
- A perem földtöltése az erődítés készítésének első szakaszából. Cölöpképzéssel erősített töltés.
- A szabályosan faragott kőtömbökből épített védőfal öve az építés második szakaszából. A régészeti ásatások kutatóirkaí.

Torda vára alaprajza

majd Közép-Mál utcán jutottunk fel a Vár – ma Potaissa – utca egyik legszebb telkén található épületig, Izsák tanító bácsi villájáig. Itt volt a játszóbázisunk kiindulópontja, innen csatangoltunk a dombra kapaszkodó Jeges vagy a Finta közön a várhegyre. Mesébe illő kincsek után kutattunk az akkorra már felszántott, kopár dombtetőn.

Jóval később tudtam meg Torda és környékének azonos névtörédeget, a környék Tor- vagy Tur- elő-, utótagú helységneveinek azonos voltát (Tor-da, Tor-ockó, Túr-i hasadék stb.).

A gyűrődéses, sebhelyes, szakadékos felszín mind az ómagyar nyelvben használatos sebre utal – lásd a közmondásban említett: közös lónak túros a háta.

Visszatérve Torda ősi várára, Orbán Balázs szerint végül is az Aranyos folyó és a Mészkö-patak alkotta háromszögben létezhetett. Szerinte a római kori épített várak formázott-faragott ciklopkövekből épültek, az egyszerűbb magyar váraink a folyókból kiszedett vagy bányászott tömbkövekből készültek.

Így a sóvámszedő hely a székelyek Torda/Turda-Oronos vára lehetett, úgymint a közelben fekvő Felvinc sóvámszedő pontja. Talán a mai Torda várostól kb. tizenkét kilométerre található, a régi római sóút vonalában épített várfalvi erődítés lehetett Torda vára. Ne feledjük, hogy a kincses Kolozsvár tözsomszédságában levő, királyi birtokként a stratégiai és altalajkincsünk – só, arany – egyik stratégiai bázisállomásának tekintették mindig Torda városát.

Milyen furcsa is ez a történelem, egy erdélyi város körül többször felemelt, majd porig rombolt várak sora (castrum Potaissa, Turda-Oronos, Tordavár, Szentmiklós vár, Saxonia vagy Saxoma vára, castrum Aranyos, Leányvár) mind a tordai várnévért viaskodott. Ilyen gazdag a történelmi székely magyar életünk.

Mint ezeréves történelmünk ráadására ugyanitt, Várfalván éledt újjá bő tizenegy évvel ezelőtt a mai kor Erdélyi Kárpát-Egyesület (EKE) által összehívott EKE-vár szervezete, amelynek fő célja, hogy a jelenleg tizenöt erdélyi helységben képletes és erős magyar védvárak működjenek.

* A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; a régi és a mai képeket Demján László műemlékvédő építész saját munkájából és gyűjteményéből küldte be szerkesztőségünkbe.

Újra felépítik a várat

Szintén Kiss Gábor írja, hogy Zsigmond király 1406-ban Szentmiklóst az itteni kőházzal, püspöki kúriával és malommal együtt bizonyos Szatmár és Külső-Szolnok vármegyei birtokáért, mint a tordai királyi sókamarához tartozó helyet, elcserélte az erdélyi püspökséggel.

Időközben, a feltehetően Zsigmond király engedélyével újra felépített várat I. Ulászló 1441. február 19-én, a hozzá tartozó faluval együtt, hú szolgálatiért Bogáti Péternek adományozta.

A birtokot V. László 1453-ban, a várral együtt – mely ekkor már Forró Mihály birtokában volt – a Tomaj nembeli Losonczy Dezső volt erdélyi vajdának adományozta.

Mátyás király adománya

A történelem lapjai igazolják, hogy Dezső fia László a várat 1455-ben kétszáz aranyforintért Szentiváni Ferencnek zálogosította el.

László és fia 1467-ben részt vett a Mátyás király elleni erdélyi lázadásban, és ezért Szentmiklóst a király 1467. november 3-án mint a város határán fekvő pusztát Tordának adományozta.

Nem sokkal később, 1469-ben a város és Losonczy Dezső fiai között létrejött egyezség értelmében az utóbbiak ötven forintért visszakapták a birtokot. A várat ekkor nem említik, neve csak 1508-ban tűnik fel ismét, birtokosának említése nélkül.

Sajnos, a várnak a romjai ma már alig lelhetőek fel.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése:

Tordai gyermekkori nyári vakációzásaim egyik megfogó jelképe volt a hajdani római colonia felfedezése a helyi utcagyerekekkel.

A város második főutcájának számító Varga utcai állami főgimnázium előtt felkapaszkodó Szőlő,

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Kiss Éva 1088.

Alexander von Schleinitz porosz miniszter használta a francia-osztrák háborúra vonatkozóan 1859-ben.

1	SPANYOL ARANY	OLASZ HELYESLÉS LAKÁST BÉRLŐ	... AVIV (IZRAELI VÁROS)	LÁM	INDOKOLVA
P					D
A RÁDIUM VEGYJELE		ERD. SZERV. VOLT (RÖV.)			
ERDŐVIDÉKI VÁROS		SZAGLÓ-SZERV			
2	A	HÍZELGŐEN BESZÉL GŐZÖL		AZ ARGON VEGYJELE ZOMÁNC	
BELGIUMI VÁROS		FRANCIA ARANY INDÍTÉK	TIZENEGY (NÉMET) RÓMA HATÁRTALANI		
BECSUKÓ MŰVÉSZETI IRÁNYZAT (VOLT)		DÜLEDÉK BŰNÜGYI REGÉNY		EZER ÉTLEN RÉMI!	
			LATIN TENGER OLASZ SZERELEM		
VASTAG PÁLCA		A RÁDIUM VEGYJELE KILOLITER (RÖV.)	BECÉZETT IMRE TOVÁBBÁ		
RANGJELZŐ ELŐTAG JUTTAT		TAPINTATÓ-SAN ÓV ÉPÜLET-SZINT		SPANYOL AUTÓJEL ÓMEGA ÉS ALFA	
		VIZZEL ELTÁVOLÍT MÉDI ÉS HÉ-DI NŐVÉRE		CIN HABOS ITAL (NÉP.)	
SPION		PAPÍRRA JEGYEZ SÓ (LATIN)	PERZSA URALKODÓ CSONTHÉJAS GYÜMÖLCS		
MÉZIZÓ		TELLER ... (FIZIKUS) VERSENYRE BIZTATÓ		NÉVELŐ KÖNYVET HASZNÁL	
SZILÁGYSÁGI VÁROS SÉRTETLEN			CERUZA SKÁLA-KEZDET		
		BOLTI ÁRUS MAGYAR SZLOVÁK		ELŐD NÉMA! LEKVÁR	
AZON A HELYEN		MEGFELELŐ FESZÍTŐ-ESZKÖZ	GÖRBE SZAKASZ FRANCIA RT. (RÖV.)		ANGOLUL MENNI
PARIPA		CSERMELY OLASZ AUTÓJEL	ILLAT JAPÁN AUTÓJEL		
L. N. J.	I			ÁSVÁNYI FÜSZER	

Az IDÉZET ERKEL OPERÁJÁBÓL

című pályázat nyertesei:

Varga Vivien,

Vámosgálfalva, Fő út

Antal Gabriella,

Marosvásárhely, 1848. út

A pályázati rejtvény megfejtése:

MEGHALT A CSELSZÖVŐ,
ELTŰNT A RÚT VISZÁLY.

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések a február 2-i számból:

Ikrek:
Hely és idő

Skandi:
Semmit sem szeret jobban a vágy, mint amit nem szabad.

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

FEBRUÁRI ÉVFORDULÓK (2.)

1	2	3	4	T	5	6	7	8	G
9					10				
11	S	12	13	14	15		16		17
19						20			21
24					25		26		27
29				30		31		32	
33			34			35		36	
39		40			41	42	43		44
Y		46			47	48	49		50
52	53			54		55		56	
57			B				58	N	Y

VÍZSZINTES: 1. Orvos, meteorológiai kutató, 200 éve született (József). 9. Francia író (Émile). 10. Író, költő, műfordító (György). 11. Karmester, zeneszerző, 150 éve született (Sándor). 16. Pókszerű állatka. 18. Három (orosz). 19. Egy magyar megyére vonatkozó. 20. A kezével arra a helyre jelez. 22. Csekklapok! 24. Alkotás, mű (latin). 25. Sodrás. 26. Kétes! 27. Csodás történet. 29. Ember (angol). 30. Ögörög piactér. 32. Kelet (német). 33. Oda-vissza férfinév. 34. Elek! 35. Félig mosó! 36. Káté! 37. Idegen művészet. 39. Fellöve repül. 42. Vályú. 45. Kutya. 46. Részvénytársaság (röv.). 47. Mutatószó. 49. Német személynév. 50. Terményben fizetett egyházi adó. 52. Az orra közelébe. 54. Korallzátony. 56. Színész (Sophia). 57. Hegedűs, pedagógus, 150 éve született (Gyula). 58. Piarista egyházi író, költő, tanár, 200 éve halt meg (János).

FÜGGŐLEGES: 1. Vásznat készít. 2. Beszór! 3. Pénzzé tesz valamit. 4. Orosz női név. 5. ... Chaco, dél-amerikai régió. 6. Benyom! 7. Folyadékot tölt. 8. Petru ... (moldovai fejedelem). 11. Író, újságíró, 150 éve született (Emil). 12. Mexikói lázadó (Emiliano). 13. Megeléged. 14. Német gáz. 15. Magyar és olasz gépkocsijel. 17. Apró, kicsi. 20. Hegycsúcs. 21. Tamás elnémult! 23. Újságíró, műfordító, 200 éve született (Károly). 25. Gally. 28. Ritka női név (jan. 29.). 30. Mély női énekhang. 31. Király (francia). 32. Azon a másik helyen. 34. Az a tény, hogy valami vagy valaki van. 36. Végtag. 38. Hasad. 40. Tortatöltelék. 41. Becézett Antal. 43. Színültig. 44. Régi történelmi korszak. 48. Elektromosan töltött atom. 51. A fizikában newtonnal mérik. 52. Félelem! 53. Szolmizációs hang. 54. Arrafele! 55. Kettős betű. 56. Páratlan láda!

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket 2024. február 22-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Két város

1	2	3	Y	4	5	R
6				7		
8			9			D
10				11	12	13
			13			14
15	16				17	
18				19		

VÍZSZINTES:

1. Partiumi város. 6. Én (latin). 7. Ősi szavunk. 8. Tétován motoz. 10. Errefele! 11. Régi súlyegység. 13. Hiányt eltüntet. 15. Mozdás lendülete. 17. Szolmizációs hang. 18. Szakít. 19. Máramarosi folyó.

FÜGGŐLEGES:

1. Növényt javít. 2. Kettőzve: al-gazselatin. 3. Germán nép volt. 4. Kétségbe von. 5. Gödröt készít. 9. Állati fekhely. 12. Csúnya alakú. 13. Tiszteletes úr. 14. Mauna ... (hawaii vulkán). 16. Francia sziget.

L. N. J.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

1	2	3	4	S	5	Á
6				7	7	
8			9	10		
11		12				13
		14			15	
16	17			18		
19					20	

VÍZSZINTES:

1. Bánáti nagyváros. 6. Baljós jel. 7. Csermely. 8. A mélybe. 9. Van (német). 11. Formai. 14. Ankara lakója. 16. Árkot készítő eszköz. 18. Spanyol arany. 19. Lapos fedelű. 20. A szál határai!

FÜGGŐLEGES:

1. A mozdony dolga. 2. Magasan tart. 3. Báránghang. 4. Női név (szept. 15.). 5. Hibázik. 10. Könnyező. 12. Elemi parány. 13. Juhszállás. 15. Rendőri al-egység. 17. Téli sport.

Technikai gondok állhatnak a Wizz Air járatfelfüggesztései mögött

Az airportal.hu magyar légi közlekedési szakportál beszámolója szerint egy tavaly nyáron felmerült, az Airbus A320-as gépcsalád hajtóműveit érintő probléma miatt kényszerült átmenetileg felfüggeszteni 21 romániai útvonalának járatait a Wizz Air légitársaság.

Mint írják, az MTI szerint a légitársaság az economedia.ro megkeresésére megerősítette, hogy a Pratt & Whitney-hajtóművek következő hónapokban esedékes ellenőrzései miatt ideiglenesen felfüggeszti egyes járatait.

Az intézkedés hat romániai repülőteret érint: a marosvásárhelyi mellett a bukaresti, a kolozsvári, a

temesvári, a craiovait és a iasi-it. Egyes járatokat március végén, illetve áprilisban állítanak le, több szezonális járatot pedig idén nyáron nem indítanak újra.

Tavaly a Wizz Air volt a vezető légitársaság Romániában, ahol hat bázist működtet. A légitársaság tájékoztatása szerint a piaci részesedése 57 százalék.

Arról az airportal.hu már korábban beszámolt, hogy a légitársaságnak december végén a Pratt & Whitney-hajtóművek gondjai miatt 13 repülőgépe volt üzemben kívül, ezek miatt a cég kötbért kapott a gyártótól, de január 24-ére a parkoltatott példányok száma 33-ra nőtt, és március végéig várhatóan 40-re bővül.

Korábban a március végével leállított repülőgépek számát 45-re becsülte a légitársaság, ez a flottája csaknem negyedét teszi ki.

A leállított gépek átlagos javítási ideje 300 naptári nap, de a légitársaság igyekszik kiküszöbölni ennek a hálózatra mért következményeit, bázisbezárás nem várható emiatt.

1200 hajtóművet érintő problémára bukkantak

Az említett magyar portál, de más iparági hírforrások is beszámoltak róla múlt év júliusában, hogy hibát találtak az A320neo család Pratt-hajtóműveinek csaknem felénél.

Mint akkor kiderült, az új generációs Pratt & Whitney hajtóművek egyik alkatrészének gyártásánál felhasznált alapanyag nem felel meg az előírásoknak, ezért 1200 erőforrást kell az Airbus A320 típuscsaládba tartozó repülőgépekről soron kívül leszerelni és átvizsgálni, a hiba többek között a Wizz Airt is érzékenyen érinti.

A Pratt & Whitney anyavállalata, az RTX közlése szerint a 2015 és 2021 között gyártott hajtóművek

nagynyomású fokozatának turbina-tárcsaiban felhasznált fémporba mikroszkopikus szennyeződések kerültek, emiatt az előírt idő előtt át kell vizsgálni az érintett példányokat.

Bár a hiba nem jelent azonnali repülésbiztonsági problémát, tavaly szeptember közepéig már 200, a következő 9-12 hónapban pedig további 1000 erőforrást kellett soron kívül átvizsgálni, ez a forgalomban lévő PW1100G-JM típusú hajtóművek mintegy 40 százaléka.

A művelet körülményes, mert az erőforrásokat le kell szerelni és vissza kell küldeni a gyártó kijelölt szervizébe, ahol teljesen szét kell szedni őket, majd az érintett alkatrészt át kell vizsgálni, szükség esetén pedig cserélni. A hajtóműveket ezt követően lehet újra összeszerelni, valamint visszajuttatni az üzemeltetőhöz.

Greg Hayes, az RTX vezérigazgatója a Reuters kérdésére közölte, hogy akár 60 napot is igénybe vehet egy-egy hajtómű átvizsgálása és javítása.

A hiba kapcsán a Pratt & Whitney is hangsúlyozta: mindent megtesznek, hogy minimalizálják az üzemeltetőket érintő kiesést, ugyanakkor a hajtóműnél korábban tapasztalt hibák miatt azért kényszerült sok repülőgép a földre, mert nem állt rendelkezésre elegendő cserehajtómű, alkatrészellátási problémák merültek fel, illetve korlátozott volt a szervizkapacitás az időigényes javításokhoz. *(hírosszefoglaló)*

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Sikerese volt a marosvásárhelyi ingyenes akció

Nyolcszáz állatot ivartalanítottak

Sikeresen zárult decemberben a Marosvásárhely területén élő kóbor és gazdás kutyák és macskák ivartalanítása, amelynek folytatásában nagyon reménykednek az állatvédők egyesületek és az állatbarátok közösségei. A marosvásárhelyi önkormányzat által finanszírozott tavalyi ingyenes kampány keretében összesen 800 állatot ivartalanítottak.

Szer Pálosy Piroska

A rendkívül hasznos ingyenes akcióval a kóbor állatok túlszaporodásának megfékezése volt a cél, a beteg egyedeket azonosítani és megszüntetni a kölykök eldobását, elpusztítását. A marosvásárhelyi önkormányzat által meghirdetett részvételi költségvetés egyik nyertes pályázatának kivitelezését vállalta át a polgármesteri hivatal az általa fenntartott kutyamenhelyen. A megyeszékhely területén élő gazdás és gazdátlan kutyák, macskák ingyenes sterilizálásának projektjét Balogh Judit írta meg és nyújtotta be. A szavazatszerzéshez a helyi állatbarátok összefogására volt szükség.

Az önkormányzat a városi virágkertet alarendeltségébe tartozó kutyamenhelyet bízta meg az állatok ingyenes sterilizálásával, a beavatkozásokat a Prut utca 24. szám alatti kutyamenhelyen végezték.

A Városi Virágkertet és Zöldövezet-karbantartó Igazgatóság vezetőjét, *Ruja Eugent* a pályázat eredményeiről kérdeztük. Mint elmondta, a Marosvásárhely területén élő kóbor vagy gazdás kutyák és macskák sterilizálására 300 ezer lejes költségvetés állt rendelkezésre, ebből ötvezer lejt az akció népszerűsítésére fordítottak.

– *Nem volt megterhelő a menhely alkalmazottai számára a sterilizálási akcióval is megbirkózni? Az elkövetkezőkben nem lenne érdemes több állatorvosi rendelőt is bevonni az akcióba?* – kérdeztük.

Mint megtudtuk, a menhely munkatársainak sikerült ellátni a pluszfeladatokat is, és nem szükséges több állatorvosi rendelő bevonása. Az alkalmazottak kis létszáma olyankor érezteti hatását, amikor az állatok ellátása mellett napi egy-két vagy ennél több riasztás érkezik a város közterületein csatangoló kutyákról. A pluszórákat nem fizetik az alkalmazottaknak, azokat szabadnapokkal kompenzálják – fűzte hozzá a vezető.

Az ivartalanítást a menhely állatorvosa, *Tarcău Bogdan* végezte, és naponta 5-6 állat ivartalanítására vagy kasztrálására került sor. Mivel a marosvásárhelyi önkormányzat finanszírozta az akciót, a környező településekről nem fogadhattak állatokat, de az érintetteknek évente többször is lehetőségük van az állatvédők egyesületek által szervezett vidéki akciókban részt venni.

Fotók: a Marosvásárhelyi Kutyamenhely Facebook-oldala

Nagy Emilia, a kutyamenhely vezetője megkeresésünkre beszámolt a részletekről is. A nyolcszáz állat között 227 szuka, 78 kan kutyát, 347 nőtény cicát és 148 bak macskát sterilizáltak.

Az állatmenhely befogadóképessége 250 kutya, jelenleg 210 utcáról mentett állatról gondoskodik. A közterületről begyűjtött csatangoló kutyák gazdái a helyi tanácsi határozat értelmében 451 lejes vált-

ságdíjat kell fizessenek az ebek kiváltásáért, valamint a menhelyen eltöltött időre napi 11 lejt, ami az elfogyasztott táplálék értéke. Mint kérdésünkre megtudtuk, havonta négy-öt menhelyi kutya talál új gazdira. Az örökbefogadás menetérol munkanapokon 8.30–18 óra között lehet érdeklődni a 0725-609-434-es telefonszámon vagy személyesen a Prut utca 24. szám alatti menhelyen, ugyanakkor a Marosvásárhelyi Kutyamenhely Facebook-oldalán az örökbefogadásra váró ebek leírása és fotói is megtekinthetők.

**A hirdetési rovatban
megjelent
közlemények, reklámok
tartalmáért a hirdetésfeladó
vállalja a felelősséget!**

ADÁSVÉTEL

ELADÓ telek, szemes törökbúza, használt tévé olcsón, viaszprés. Érdeklődni a 0265/314-488-as telefonszámon. (Czirjék Mihály, Marosvásárhely, Cetinei u. 15. sz.) (21949)

VÁSÁROLNÉK 40 árnál nagyobb telket Marosvásárhely 15 km-es körzetében. Tel. 0723-524-737. (21965-I)

ELADÓ új, kétszemélyes kriptá Iklandon, fürdőszobaszekrény, cipőtartó, ruhásszekrény, ágyneműtartós kihúzható kanapé. Tel. 0770-132-339. (21983-I)

ELADÓ 2250 m² terület Jedd és Szentivány közt, a főúton. Ugyanott jobbra, az erdő alatt 2x3700 m². Tel. 0745-861-522. (22065-I)

ELADÓ kemény tűzifa. Tel. 0759-678-112. (22075-I)

AJÁNDÉKOZOK Veronica varrógépet. Tel. 0365/410-132. (22088-I)

LAKÁS

ELADÓ 3 szobás, földszinti tömbházlakás az Unirii negyedben. Tel. 0741-224-592. (21872)

KIADÓ garzon a Kövesdombon március 1-jétől. Tel. 0365/803-907. (22036)

KIADÓ hosszú távra bútorozatlan 2 szoba-összkomfort a Kövesdombon, a Godeanu utcában. Tel. 0365/804-354. (22085)

ELADÓ garzon Kolozsváron. Tel. 0770-521-749. (22094-I)

KIADÓ kétszobás lakás magánházban hosszú távra Marosvásárhelyen, az Unirii negyedben, a piac közelében. Tel. 0742-405-968. (22097-I)

MINDENFÉLE

TERMOPÁN ajtók, ablakok javítása, szűnyogháló, rolók rendelésre. Tel. 0771-383-725. (20527)

KÉSZÍTÜNK gránitból, mozaikból sírkeretet, kriptát, fedlapot stb., és vállaljuk sírok javítását. Elérhető árak, részletre is. Tel. 0770-873-809. (21756-I)

TÉVÉ-, MOSÓGÉPJAVÍTÁS a kliens lakásán. Tel. 0740-527-205. (21904-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Nincs a napnak egyetlen órája, hogy ne gondolnánk fájó szívvel reája. Tudjuk, hogy nem jöhet, mégis egyre várjuk, enyhíti hiányát, ha álmainkban látjuk. Az ész megérti, de a szív soha, hogy egyszer mi is elmegyünk, ahol Ő van, oda. Az élet elmúlik, de akit szeretünk, arra életünk végéig könnyes szemmel emlékezünk.

Fájó szívvel emlékezünk február 9-én

MÁRTON SÁNDORRA
halálának 3. évfordulóján.

Bánatos felesége, Erzsike, fia, Laci, menyé, Erika.
Nyugodj békében, Apu! (22058-I)

„Némely ember olyan, akár a gyertya. Elég, hogy másnak fényt adjon.” (J. N.)

Kegyelettel emlékezünk a nyomati születésű
NAGY LAJOSRA

(Laci)

halálának nyolcadik évfordulóján. Felejthetetlen emléked őrizzük, amíg élünk. Nyugodj békében, drága jó lélek!

Szeretted. (22096-I)

„A legszebb emlék a szeretet és a hála, melyet mások szívében hagyunk magunk után.”

Kegyelettel emlékezünk

KERESZTESI KÁROLY BALÁZS

ny. tanító

halálának 20. évfordulóján. Gondoskodó szeretete örökké velünk marad. Emléke legyen áldott!

Szeretted. (22099-I)

Az idő múlik, feledni nem lehet, szívünk őrzi drága szép emlékedet. Fájó szívvel és a hiányérzet örök küzdelmével emlékezünk február 10-én a drága jó férjre, szerető édesapára, rokonra, barátira, kollégára,

RÁCZ FERENCRE

halálának 8. évfordulóján.

Emléked legyen áldott, nyugalmad csendes!

Bánatos felesége, Anikó és fia, Loránd. (22064)

VÁLLALOK szobafestést, mázolás, csempézést, szalagparkettázást, ajtóablak beépítést, lakásfelújítást stb. Tel. 0740-542-957. (21988-I)

FAKIVÁGÁST, fametszést, permetszést, ágelhordást, faültetést vállalunk. Tel. 0770-621-920. (21897)

CÉG régi házak teljes felújítását vagy bontását, valamint villanszerelést vállal. Tel. 0774-574-527. (21897)

VÁLLALUNK: tetőjavítást, esőcsatorna-javítást, cserép kicserélését, beltéri ajtók felszerelését, festést stb. Tel. 0743-512-168. (22015)

KIÜRESÍTÜNK tömbházlakást, magánházat, elszállítjuk a szemetet, fát, ruhát, üveget stb. Tel. 0747-816-052. (22015)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST vállalok. Tel. 0741-699-761. (22029-I)

TÖBBÉVES szakmai tapasztalattal rendelkező növényorvos szakszerű tavaszi metszést vállal. Előjegyzésért hívják a következő telefonszámot: 0745-318-396. (sz.-I)

58 ÉVES nő beteggondozást vállal. Tel. 0770-663-571. (21856)

TÁRSKERESÉS

EGYEDÜLÁLLÓ, 57 éves, komoly, őszinte, vidéken élő férfi társat keres korban hozzáillő komoly hölgy személyében. Tel. 0746-505-583. (22044-I)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Szomorúan értesültünk kolléganőnk, Miklós Kinga férje, **MIKLÓS BÉLA** elhunytáról. Kedves Kinga, együttérzéssel osztozunk gyászodban. Isten nyugtassa békében!
Munkatársaid. (22091-I)

Elementél tőlünk egy csendes napon, köszönni nem volt alkalom.

Az idő nem gyógyítja sebeinket, mert te igazán szeretted minket.

Fájó szívvel emlékezünk

SZÁNTÓ SÁNDORRA

halálának 2. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Sosem felejtő szerettei. (22078)

Fájó szívvel emlékezünk február 10-én

id. **PEPELLA SÁNDORRA**

halálának 2. évfordulóján.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Bánatos felesége, leánya és veje, fia és menyé, unokái és azok családja, valamint két dédunokája. (22046-I)

„A legszebb emlék a szeretet, melyet mások szívében hagyunk.”

Kegyelettel és soha el nem múló szeretettel emlékezünk a drága jó édesapára, nagytatára,

id. **JÁNOSI BÉLÁRA.**

Jóságát, szeretetét soha nem feledjük, áldott, szép emlékét szívünkben őrizzük.

Akik ismerték, gondoljanak Rá kegyelettel.

Emléke legyen áldott, nyugalma fölött őrködjön a szeretetünk.

„Örökké él, kit igazán szeretnek!”

Szeretted. (sz.-I)

Mély szomorúsággal emlékezünk néhai

BIRÓ BÁLINTRA

halálának 8. évfordulóján.

Bánatos felesége, Zsuzsa és lányai családjukkal. (21925)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett testvér, unokatestvér, nagynéni, rokon, szomszéd és ismerős,

TÖRÖK PIROSKA

(Piri mama)

életének 90. évében csendesen megpihent. Drága halottunk temetése hétfőn, február 12-én 13 órakor lesz a szőkefalvi temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A gyászoló család. (p.-I)

„A szeretet nem szűnik meg soha.” (1. Kor. 13:8)

Mély fájdalommal tudatjuk azokkal, akik ismerték és szerették, hogy

VERESS IMOLA-TILDA

2024. január 23-án eltávozott az élők sorából. Hamvasztás utáni búcsúztatója február 11-én 10 órai kezdettel lesz a Vili temetkezési központ (maroszentgyörgyi, Kápolna utcai) ravatalozójában.

Gyászoló szerettei. (21979-I)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, nagyapa, rokon és ismerős,

MIKLÓS BÉLA

életének 67. évében váratlanul elhunyt.

Drága halottunkat 2024. február 12-én, hétfőn 13 órakor helyezzük örök nyugalomra a Jeddí úti temetőben. Emléke legyen áldott! Nyugodjon békében!

A gyászoló család. (22095)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a drága jó férj, édesapa, nagyapa, após, apatárs, rokon, barát, ismerős, szomszéd,

TROMBITÁS SÁNDOR

a közszállítási vállalat volt dolgozója

folyó hó 8-án, rövid szenvedés után, visszaadta lelkét Teremtőjének. Drága halottunk temetése folyó hó 10-én du. 2 órakor lesz a marosvásárhelyi református temetőben.

A gyászoló család. (-I)

BELIEVE
events
bemutatja...

Hogyan szabaduljunk meg a vitáktól?

Dr. MIHALEC GÁBOR
párterapeuta előadása

VASÁRNAP 18 FEBRUÁR
18:00 2024

MAROSVÁSÁRHELY
MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES TERME

Jegyek online vásárolhatóak a bilete.ro oldalon!

LAM, hiteles megoldások!

LAM
MICROCREDIT-MIKROHITEL

0720 030 804

MOZIZOM FILMKLUB

Magyar filmremek a legjobb minőségben az **ERDÉLYTV** műsorán

VASÁRNAPONKÉNT
20 ÓRÁTÓL

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Almási Kitti Elvarratlan szálak

ALMÁSI KITTI
ELVARRATLAN SZÁLAK

Margaret Mazzantini
ÚJJÁSZÜLETÉS

Keresse fel kávézónkat a vásárhelyi könyvesboltban!

Coffee

Margaret Mazzantini
Újjászületés

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

HEJE-HUJA VIGALOM!

FARSANGI ELŐADÁS

FEBRUÁR 12.
19:00 óra

MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES ELŐADÓTERME

JEGYFOGLALÁS: 0757 059 594